

Ügyszám: NAIH/2019/ *4 13 / 4*
Ügyintéző: dr. Kiss Attila
Telefon: 061/391-1470
Hiv. szám: BM/22052-8/2018.

Dr. Bodnár Bence úr részére,
szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár

Belügyminisztérium

Budapest

szkhat@bm.gov.hu

zsuzsanna.csernus-boger@bm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

Az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben keletkező adatvagyon KFI célú felhasználását szabályozó Digitális Egészségügyi Módszertani és Adatstratégiai Központról szóló Korm. határozat tervezetét (a továbbiakban Korm. határozat), valamint annak 6. pontjában rögzített feladatokhoz kapcsolódóan megküldött kérdéseit a személyes adatok védelme és közérdekű adatok nyilvánossága szempontjából tanulmányoztam, azzal kapcsolatban az alábbi észrevételeket teszem.

I. A Korm. határozat 6. pontjában meghatározott feladattal kapcsolatban feltett kérdései kapcsán az alábbiakról tájékoztatom.

1. Tekintettel arra, hogy a közelmúltig a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) csak bejelentésre indíthatott az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben (a továbbiakban: Infotv.) meghatározott vizsgálati eljárást – továbbá adatvédelmi hatósági eljárás megindítását megalapozó körülmény egyébként nem jutott tudomására –, a Hatóság csak olyan esetekben járt el az EESZT rendszer felhasználói köre által végzett jogosulatlan személyes adatkezelésekkel összefüggésben, ahol a Hatósághoz bejelentés érkezett.

A Hatósághoz nyilvántartásunk szerint 2016-tól kezdődően az EESZT használatához bármilyen módon köthető ügyekben kizárólag

a) az EESZT honlapjának és informatikai rendszerének érintetti jogokat korlátozó működésével, illetve

b) a rendszer üzemeltetője, vagy az EESZT rendszerhez hozzáférő egyéb adatkezelő (egészségügyi szolgáltató) által az érintetti jogok (az adatkezeléssel kapcsolatos

tájékoztatás kérés, az adatkezelés elleni tiltakozás, az adatok törlésére irányuló kérelem) gyakorlására irányuló kérések megtagadásával, figyelmen kívül hagyásával kapcsolatban érkezett bejelentés, érintetti panaszbeadvány, így vizsgálati eljárás (annak megállapításai alapján hatósági eljárás) is csak ilyen ügyekkel összefüggésben indult.

Fentiekén túl 2018. május 25-től minden, az EU általános adatvédelmi rendelete hatálya alá eső adatkezelés során az adatkezelő köteles 72 órán belül bejelenteni a Hatóságnak a kezelésében lévő személyes adatokkal kapcsolatos adatvédelmi incidenseket – kivéve, ha az adatvédelmi incidens valószínűsíthetően nem jár kockázattal a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve – így az EESZT rendszer használói is kötelesek bejelenteni az adatkezeléseikkel kapcsolatos adatvédelmi incidenseket. Ilyen bejelentés egy esetben azzal kapcsolatban érkezett, hogy egy egészségügyi szolgáltató munkatársa más érintett személyes adatait tette elérhetővé a címzett részére tévedésből, illetve egy esetben az adatkezelő munkatársa feltehetően az adatkezelő informatikai rendszeréből származó, az érintett azonosítását lehetővé nem tevő adatokat tett közzé egy Facebook bejegyzésben.

Az Infotv. 2018. július 26-án hatályba lépő módosításával a Hatóság felhatalmazást kapott arra, hogy hivatalból is indítson vizsgálati eljárást. Ilyen eljárás azonban az EESZT használatával összefüggő ügyben még nem indult, így azzal kapcsolatban jogsértés megállapítására mindeddig nem került sor.

2. A Hatóság 2015-ben, az akkor hatályos Infotv. rendelkezései szerint lefolytatott adatvédelmi auditja során az EESZT szabályozásáról szóló törvénytervezet módosításával, egyes adatkezelések átalakításával, és a kapcsolódó dokumentumok létrehozásával kapcsolatban vizsgálta az Állami Egészségügyi Ellátó Központ által összeállított intézkedési tervet, de az akkor kialakítás alatt álló EESZT rendszer működését még nem vizsgálhatta. A 2018. május 25-től alkalmazandó jogszabályi környezet alapvető változásokat hozott az EESZT rendszerre alkalmazandó előírások körében, így a korábbi audit eredménye már nem tekinthető relevánsnak. Mindemellett 2018 júliusa óta az Infotv. 69. §-ban szabályozott adatvédelmi tanúsítási szolgáltatást a Hatóság még nem nyújt, adatvédelmi audit tevékenysége pedig az uniós szabályozással összhangban megszűnt a módosítással.

Fentiek alapján ilyen nyilvántartásokat a Hatóság nem akkreditált, és az 1. kérdésnél kifejtettek szerint bejelentés hiányában nem vizsgált.

3-4. A Hatóság vizsgálati eljárását az Infotv.-ben meghatározott rendben; az adatvédelmi hatósági eljárását az Infotv.-ben és az EU általános adatvédelmi rendeletében meghatározott eltérésekkel az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényben meghatározott rendben és eszközökkel folytatja le. Amennyiben egy adott ügyben felmerülő informatikai biztonsági kérdések értelmezéséhez, megválaszolásához a Hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel, úgy hatósági ügyekben lehetősége van szakértő kirendelésére. Az 1-2. kérdésre adott válaszokra tekintettel ilyen eljárásra még nem került sor.

II. A Korm. határozathoz készített előterjesztés álláspontom szerint nem mindenhol határolja el az újrahazsnosítással érintett közadatokat és közérdekű adatokat tartalmazó anonim adatokat, illetve a még személyes adatokat (beleértve az álnevesített, például

„hashelt” személyes adatokat) tartalmazó rendszereket, nyilvántartásokat.

Amennyiben a Korm. határozattal elérni kívánt cél keretében az adatkezelő az EESZT rendszerben kezelt, elsődlegesen egészségügyi adatokat tartalmazó adatbázisából kíván adatokat – akár álnevesített módon összekapcsolt formában – kinyerni, felhasználni, úgy ezen adatkezelési műveleteknek az általános adatvédelmi rendeletben meghatározottak szerint megfelelő joggalappal, jogszerű céllal kell rendelkeznie, és a további, az uniós és a magyar jogban előírt követelményrendszernek is meg kell felelnie.

Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) 27. §-a biztosítja a lehetőséget a személyazonosításra alkalmatlan egészségügyi adatok továbbítására, de az előterjesztésben több helyen megjelenik az arra való utalás, hogy célzott, személyre szabott megelőzési rendszert kívánnak a tervezett mechanizmussal felállítani. Az EESZT már meglévő ún. pszeudonimizációs szolgáltatását felhasználva keletkező álnevesített adatokon keresztül az érintett beazonosíthatósága továbbra is fennállhat, így az adatkezelőnek biztosítania kell az adatkezeléssel érintett személyek jogainak megfelelő érvényesítését, védelmét is, amelyhez nemzeti szinten adatvédelmi hatásvizsgálattal érintett törvényben meghatározott rendelkezések tűnnek szükségesnek.

Az anonim adatok felhasználásával összefüggésben az Infotv. információszabadsággal kapcsolatos, és a közadatok újrahaznosításáról szóló 2012. évi LXIII. törvény rendelkezéseit kell az Korm. határozathoz kapcsolódó előterjesztés kapcsán megvizsgálni, tekintettel arra, hogy az előterjesztés a közadatok újrahaznosításának kérdéseit érinti, azonban a közérdekű adatok megismerését és érvényesülését korlátozó rendelkezés előírására utaló kezdeményezést nem tartalmaz. Így fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy a Hatóság következetes gyakorlata alapján az anonim egészségügyi adatok közérdekű adatok, az Eüak. jövőbeni átdolgozása, vagy újrakodifikálása során egyértelmű törvényi szabályozás szükséges annak esetleges önálló (a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok körén kívüli) adatfajtvá minősítéséhez, és ezen adatok célhoz kötött kezelhetősége feltételrendszerének meghatározásához, amennyiben az a tervezetben kifejtett jogpolitikai és nemzetgazdasági, stratégiai célok érdekében az elengedhetetlenül szükséges.

Mindemellett az adatok újrahaznosításának szempontjából is vizsgálni szükséges az adatok hozzáférhetőségét, annak korlátait, *de lege ferenda* alkotmányos egyensúlyt kell találni az adatok fő szabályként érvényesülő nyilvánossága, és a nyilvánosság esetleges, de szükséges korlátozása érdekében. E gondolat mentén a jövőben, törvényi szabályok megalkotásával esetlegesen rendelkezni kell a Korm. határozattal létrehozandó intézet által előállított közadatok hozzáféréseinek esetleges speciális (szükséges időbeni korlátozást tartalmazó) szabályairól is.

Végül fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy „Az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben keletkező adatvagyron kutatás és fejlesztési célú felhasználását szabályozó Digitális Egészségügyi Módszertani és Adatstratégiai Központról szóló kormányhatározat 6. pontjában foglaltak végrehajtására vonatkozó Előterjesztés-Vázlat” című dokumentumban hivatkozott titkos információgyűjtés, informatikai rendszerek titkos megfigyelése álláspontom szerint csak a vonatkozó eljárásjogi törvényben meghatározott szűk körben, csak kivételes esetben minősülhet jogszerűnek, így az a Korm. határozat

által meghatározott célok érvényre juttatása keretében nem tűnik alkalmazhatónak.

Budapest, 2019. január „10”

Üdvözlettel:

dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár